

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE "COSTIN C. KIRIȚESCU"

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Casa Academiei Române, Calea 13 Septembrie nr. 13, et. 2, Sector 5, cod 050711, București

Tel.: (+4021) – 318.24.61

Fax: (+4021) – 318. 24 62

Web: [Http://www.iccv.ro](http://www.iccv.ro)

e-mail: secretariat.iccv@gmail.com

COLEGIUL TEHNIC DAVID PRAPORGESCU - TURNU MĂGURELE -

STUDIUL DE CAZ

REALIZAT CU SPRIJINUL OMV PETROM

Autor: Alexandra Deliu

CUPRINS

Prezentarea liceului.....	3
Percepțiile elevilor asupra liceului	4
Calitate în învățământul profesional și tehnic	6
Inovație în învățământul profesional și tehnic.....	8
Competențele elevilor.....	8
Relația cu angajatorii.....	9
Incluziunea absolvenților pe piața muncii	11
Perspective asupra învățământului profesional și tehnic	13
Concluzii	15
Puncte tari.....	15
Puncte slabe.....	15
Elemente de succes	15
Elemente transferabile	16

Colegiul Tehnic *David Praporgescu* (CTDP) Turnu Măgurele a fost înființat în 1959, ca școală de meserii. Devenit ulterior școală profesională, grup școlar industrial (liceu industrial și școală profesională) și grup școlar tehnic, primește în 2001 titlatura de Colegiu Tehnic.

Conform datelor cuprinse în formularul de evaluare internă, parte a evaluării ARACIP, Colegiul Tehnic *David Praporgescu* este situat în zona semi-periferică a municipiului Turnu Măgurele. La rândul său, localitatea este situată într-o zonă dezavantajată din punct de vedere economic - regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia, județul Teleorman.

În funcție de forma de educație, Colegiul Tehnic David Praporgescu este încadrat în categoria unităților de învățământ tradițional, unitate cu personalitate juridică fără structuri subordonate.

În anul școlar 2015-2016, în cadrul colegiului, existau 16 clase de nivel liceal, toate pe filiera tehnologică, și 9 clase de nivel postliceal, pentru învățământul la zi. În afara acestora, există și 7 clase de învățământ seral, la nivelul liceal. Numărul de elevi pentru fiecare tip de învățământ (liceal - zi, liceal - seral, postliceal zi) este următorul: cursuri liceale zi - 404; cursuri liceale seral - 210; cursuri postliceale - 265.

Din cauza scăderii numărului de elevi și neocupării, în anii anteriori, a tuturor locurilor care au fost prevăzute de către Inspectoratul Școlar Județean, anume câte 5 clase pe nivel de studiu, pentru 2015-2016 au fost aprobate câte 3 clase pe nivel. Această cifră este în scădere progresivă, în ultimii 2 ani. Concomitent, profesorii semnalează creșterea cererii pentru studii la seral. Această tendință poate fi explicată prin necesitatea unor studii formale de nivel mediu la angajare sau pentru păstrarea locului de muncă. Reorientarea către finalizarea studiilor liceale în cazul celor care nu au reușit acest lucru în timpul convențional poate fi și rezultatul diverselor programe tip *A doua șansă*. După cum mi-a fost explicat în discuții informale cu cadrele didactice, de multe ori cei care abandonează școala se află în situații dificile, cu precădere din punct de vedere financiar. Intrarea timpurie pe piața muncii, la locuri de muncă ce nu necesită calificare specială, înseamnă renunțarea la școală, iar programul studiilor la seral este compatibilă cu păstrarea unei slujbe, cu programul de muncă asociat.

Un alt motiv pentru care învățământul seral este căutat o îl reprezintă limitarea din sistemul de educație cu privire la promovarea clasei și la vârsta elevilor. Astfel, un elev poate repeta clasa de 3 ori, după care, odată ajuns la vârsta majoratului, nu mai poate continua studiile la zi, și are posibilitatea de a le continua la seral.

Dubla specializare a cadrelor didactice este o formă de adaptare a profesorilor pe piața muncii, și asigurare în fața potențialelor reduceri de posturi. Scăderea numărului de elevi a dus la diminuarea numărului de clase formate, de la generație la generație, și, pentru a rămâne în sistemul de educație, profesorii pot urma cursuri/stagii care să le ofere o specializare din aria pregătirii inițiale. Un exemplu este cel al unui cadru didactic care acum predă protecția mediului, însă a predat inițial geografie, conform studiilor universitare:

„Acum, de când sunt aici, din moment ce numărul de ore a scăzut, nu mai... există posibilitatea decât o altă specializare, dar să fie conform Nomenclatorului, să fii plătit calificat.” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

Specializările oferite pentru învățământul liceal au fost, în 2015-2016: mecanică (3 clase, 79 de elevi); electric (1 clasă cu 21 de elevi); turism și alimentație (5 clase cu 132 de elevi); economic (3 clase cu 73 de elevi); protecția mediului (4 clase cu 99 de elevi). În ceea ce privește învățământul postliceal, cele

9 clase sunt distribuite după cum urmează: industrie alimentară (2 clase cu 60 de elevi); economic (2 clase cu 60 de elevi); sănătate și asistență pedagogică (5 clase cu 145 de elevi). Pentru învățământul liceal seral, gama specializărilor a fost similară celei de la învățământul liceal la zi și a cuprins: mecanică (1 clasă cu 30 de elevi); turism și alimentație publică (4 clase cu 120 de elevi); economic (1 clasă cu 30 de elevi); protecția mediului (1 clasă cu 30 de elevi).

Tabelul 1. Specializările oferite de Colegiul Național David Praporgescu, 2015-2016

Nivel de studiu	Specializare	Număr clase	Număr total elevi
Învățământ liceal zi	Mecanică	3	79
	Electric	1	21
	Turism și alimentație publică	5	132
	Economic	3	73
	Protecția mediului	4	99
Învățământ postliceal	Industria alimentară	2	60
	Economic	2	60
	Sănătate și asistență pedagogică	5	145
Învățământ liceal seral	Mecanică	1	30
	Turism și alimentație publică	4	120
	Economic	1	30
	Protecția mediului	1	30

Printre criteriile care stau la baza stabilirii acestor specializări, se numără:

- estimările/aprecierile asupra preferințelor elevilor (ce clase ar fi cele mai căutate);
- specializările profesorilor, astfel încât, pe cât posibil, să nu rămână angajați fără norma completă conform contractului de muncă;
- acreditările colegiului pentru o specializare sau alta (După cum explica un cadru didactic intervievat, dacă pentru 3 ani consecutivi nu se mai formează clase pe o specializare acreditată, unitatea de învățământ își pierde acreditarea pentru respectivul profil.)

Cerințele angajatorilor nu au fost menționate explicit de către cadrele didactice ca un factor determinant al specializărilor oferite de Colegiu. Influența acestora pare să fie una mai degrabă indirectă, mediată de preferințele elevilor, pornind de la premisa că acestea din urmă sunt ancorate în percepțiile tinerilor asupra pieței muncii și asupra angajatorilor.

Dintre cei 669 de elevi ai colegiului, înscriși la cursuri la zi, 96 se află în situații socio-economice deosebite, fie provenind din centre de plasament (2 elevi) sau din familii monoparentale (39), fie fiind lăsați de către părinți în grija bunicilor sau a altor rude, având în vedere că migrația pentru muncă este un fenomen destul de des întâlnit în regiune. Majoritatea elevilor înscriși la cursurile cu frecvență la zi (liceal și postliceal) fac naveta între localitatea de domiciliu, de regulă comune din proximitatea municipiului (Islaz, Izbiceni etc.) - 411 din 669; 170 de elevi au domiciliul în Turnu Măgurele, iar 88 locuiesc în gazdă sau la internatul colegiului.

PERCEPȚIILE ELEVILOR ASUPRA LICEULUI

La focus grupul realizat ca parte a cercetării, au participat elevi din 2 clase diferite, atât ca an de studiu, cât și ca specializare: clasa a X-a, specializarea Protecția mediului, respectiv clasa a XI-a, specializarea Turism și alimentație publică. Părerea elevilor cu privire la colegiu/experiența lor în

cadrul unității de învățământ este una pozitivă, marcată însă de unele remarci negative, care sunt mai degrabă generate de elemente individuale, nu de configurarea structurală a activităților. Aceste comentarii în registru negativ au fost asociate cu întrebările despre profesori, profesorul ideal, ceea ce le place elevilor cel mai mult din materiile studiate: uneori, profesorii sunt percepuți ca fiind nu tocmai încurajatori, ci par să aducă la școală probleme din afară (obosiți, ușor iritabili etc.) Profesorii care se bucură de cea mai mare popularitate în rândul elevilor sunt cei care predau materii specifice pentru module:

„În fine, depinde și de profesor.

Elevii sunt mai chiulangii, unii dintre ei.

Profesorii sunt de treabă. Cel mai de treabă este domnul D., profesor de modul.” (elevi în cadrul focus grupului, CTD, Turnu Măgurele)

Elevii sunt mulțumiți de stagiile de practică pe care le fac, și sunt de părere că acestea le vor fi de folos atunci când vor intra pe piața muncii și în modul în care își vor face meseria în viitor. Deși atât cei de la Protecția mediului, cât și cei de la Turism și alimentație publică sunt atrași de orele de practică, acestea fiind, de regulă, printre preferințele lor, stagiile de practică se desfășoară diferit la cele două specializări:

„La laborator, în cantină.

Î: Voi faceți practică și în cantină?¹

Da, am făcut.

Și acum ar trebui să facem la restaurant.

În practică am fost și la restaurante...

Î: Interesant! Și voi unde faceți practică?

Noi, de obicei la stația meteorologică sau în clasă...” (elevi în cadrul focus grupului, CTD, Turnu Măgurele)

Dacă elevii de la Turism și alimentație publică au părut că au o idee mai clară despre ce vor să facă după absolvire, dar și despre competențele pe care le dobândesc la școală, elevii de la specializarea Protecția mediului au părut nedumeriți, însă optimiști. Răspunsuri în aceeași notă au primit și întrebările privitoare la motivația din spatele alegerii colegiului și/sau a specializării urmate. Pentru elevii de la Protecția Mediului, întâmplarea, nota mică obținută la examen sau factori externi voinței și controlului lor au fost invocați:

„Eu nu l-am ales. Eu am intrat aici că-mi mai trebuiau 2 sutimi să intru în altă parte.

Eu am fost la caiac, și de la caiac ne-a repartizat aici.

Profesorul ne-a înscris aici la liceu. Noi nici nu știam de liceul acesta.

Da, da...

Î: Voi de unde sunteți?

Elev: Din Olt.

---

¹ Î – întrebarea cercetătorului

Eu sunt de la Tia Mare și ea e din Cilieni.” (elevi specializarea Protecția mediului în cadrul focus grupului, CTDP, Turnu Măgurele)

În schimb, elevii de la Turism și alimentație publică au fost mai implicați în alegerea colegiului și mai ales a specializării:

„Prietenii, părinții.

Î: Da? V-au recomandat să vă înscrieți aici?

Da!

Mie de mic copil mi-a plăcut să gătesc, și-am vrut să merg, să mă bazez pe profil.

(...)

Fusesem în vizită la fratele meu, care a terminat aici, și m-am interesat, fiind în ultimul an de școală generală, ce profil, între ce profile pot să aleg, să optez. Și am aflat că e turism și alimentație. Și mi-a plăcut să merg pe meseria de ospătar.” (elevi specializarea Turism și alimentație publică în cadrul focus grupului, CTDP, Turnu Măgurele)

Există, cu alte cuvinte, un grad ridicat de eterogenitate în ceea ce privește profilul elevilor de la cele 2 specializări. Această eterogenitate, după cum va fi detaliat în capitolele următoare, este de găsit și la alte aspecte, precum oportunitățile de angajare.

CALITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

La Colegiul Tehnic David Praporgescu sunt angajate 55 de cadre didactice, dintre care 17 colaboratori, acoperind toate materiile prevăzute în programele școlare conform specializărilor oferite. Dintre acestea, 22 au gradul I, 9 au gradul II, 9 au definitivat, iar 15 sunt cadre didactice fără definitivat. Din totalul cadrelor didactice, 32 au participat în ultimii 3 ani la cursuri de utilizare a calculatorului/mijloacelor electronice în procesul didactic (stagii de formare TIC). 18 cadre didactice au pregătire și certificat de formator.

În ceea ce privește baza materială a Colegiului, aceasta cuprinde: 30 de săli de clasă, 22 de laboratoare școlare, 6 ateliere școlare, 1 sală de sport, cantină/sală de mese ce dispune de bucătărie proprie și are 200 de locuri, internat cu 200 de locuri. În unitatea școlară există în total 78 de calculatoare, dintre care: 5 sunt utilizate în administrație; 13 sunt utilizate exclusiv de către cadrele didactice; 60, cu acces la internet, sunt utilizate de către elevi, în activitățile destinate acestora. De asemenea, există câte 1 laborator pentru fiecare specializare oferită (mecanică, electric, economic, turism și alimentație, protecția mediului), și un laborator de industrie alimentară. Nivelul dotărilor este apreciat pozitiv, punctându-se evoluția față de trecutul apropiat. Colegiul nu are cabinet medical, însă are cabinet de asistență psiho-pedagogică, unde este angajat un psiholog cu normă parțială. Acesta intervine (discută cu elevii) la solicitarea diriginților.

Infrastructura este percepută ca asigurând tot ceea ce este necesar bunei desfășurări a cursurilor. Această opinie a fost împărtășită de cadrele didactice intervievate:

„Bază materială avem. Deci bază materială este bună, a liceului, mmm... bine, acum ne interesează strict pe specializările pe care le facem, nu? Nu vorbim de cultura generală, de chimie, fizică... Dar avem, avem. Deci corpul B este... deci la parterul lui sunt numai cabinete și laboratoare și sunt destul de dotate. Sunt foarte, foarte bine. Bine, nu pot să spun că n-am

mai avea nevoie de nimic. Dar față de cum eram, eu știu, acum 10 ani, acum suntem foarte bine.” (cadru didactic , CTDP, Turnu Măgurele)

„Eu, la discipline economice, am suficientă bază materială. Deci, copiii toți au calculator în față, conexiune la internet, tablă inteligentă, xerox în cabinetul meu, videoproiector, deci eu am tot ce-mi trebuie.” (cadru didactic , CTDP, Turnu Măgurele)

Pe lângă interesul față de specializările oferite de colegiu, nivelul de pregătire pe care elevii consideră că îl au la finalul ciclului gimnazial este indicat adesea, în interviurile cu cadrele didactice, drept motivul principal pentru care aceștia optează să se înscrie la un colegiu tehnic. O astfel de alegere este echivalentă cu un examen de Bacalaureat mai ușor și, la limită, cu posibilități de angajare, conform specializării, fără examenul de Bacalaureat.

„În funcție de specializare, dacă au posibilitatea de angajare pe viitor. Dacă au o mică speranță. Și bineînțeles și nivelul de pregătire. Dacă ei consideră că nu sunt prea bine pregătiți să dea un examen de Bacalaureat mai greu, pentru că aici, la tehnice, este mai ușor. Matematica e mai ușoară, și, că se dă la matematică examenul final, și în felul ăsta vin aici. Cel puțin așa am perceput eu.” (cadru didactic , CNDP, Turnu Măgurele)

Specializare de Turism și alimentație publică, după cum arată și cifrele prezentate anterior, este cea mai căutată. Aceasta este percepută de elevi ca aducând cele mai multe oportunități pentru angajarea ulterioară, atât în țară cât și în străinătate. Și în ceea ce privește practica, această specializare asigură cea mai bună conectare a unității școlare la mediului de afaceri local, practica desfășurându-se la restaurantele și la hotelul din Turnu Măgurele.

Deși programele școlare sunt primite în mare parte de la Ministerul Educației, fără implicarea partenerilor sociali de la nivel local, cadrele didactice consideră că acestea sunt adecvate la cerințele pieței muncii. 25% din conținutul programei este totuși stabilit la nivel local (CDL), în colaborare cu partenerii – entitățile economice cu care colegiul are protocoale de practică, atât din mediul privat, cât și instituții de stat (Vama Turnu Măgurele, Spitalul Municipal). Din discursul și enumerarea prezentată de către cadrele didactice a părut ca partenerii sociali să fie implicați mai ales în ceea ce privește nivelul postliceal, și nu clasele din ciclul liceal. Spitalul municipal din localitate a fost indicat, în discuții informale cu cadrele didactice, drept un bun partener la dialog în ceea ce privește pregătirea celor care urmează cursurile postliceale de profil. Au fost menționate întâlniri anuale cu partenerii sociali pe plan local, însă doar în urma unei întrebări explicite în acest sens, și fără a le prezenta pe acestea în conexiune cu aducerea în discuție a unor materii introduse în programa școlară ca urmare a acestui dialog.

Sindicatelor par să fie absente din peisajul partenerilor sociali ai colegiului. O posibilă marcă a acestei absențe stă în modul în care au reacționat atât cadrele didactice, cât și angajatorii, la întrebări cu privire la sindicate și implicarea acestora în sistemul de învățământ: dacă, în rândul agenților economici, întrebarea a generat răspunsuri negative, categorice și, uneori, însoțite de o notă de mirare, cadrele didactice au înțeles întrebarea ca referindu-se la sindicatele din învățământ. În urma clarificărilor oferite, răspunsul lor a devenit similar celui al agenților economici.

Pentru disciplinele tehnice, pe specialitățile liceelor tehnice, manualele nu există sau, mai degrabă, ele nu le sunt furnizate elevilor. De regulă, profesorii achiziționează cărți și manuale și le transmit informațiile elevilor care de cele mai multe ori nu își permit cheltuiala financiară implicată de achiziționarea directă a cărților.

„Pentru specialități, pentru profilurile tehnice pe specialități nu. Toate manualele se procură, se cumpără de către profesor, elevul nu prea are bani să-l cumpere, cam dificil în privința manualului. Greu cu informația, doar... elevul trebuie să scrie neapărat, că nu are de unde să-și ia informația. Abia o are profesorul.” (cadru didactic, CNDP, Turnu Măgurele)

Astfel, îmbunătățirea stării actuale este strâns legată de procurarea unor materiale didactice care să umple actualul gol:

„În primul rând, carte. O carte pe care ei să citească și să vadă, să vadă eprubeta, s-o vadă întâi acolo, după aia să meargă în laborator, după aia să știe cum s-o folosească. Sunt tot felul de materiale, tot felul de materiale pe care ei ar trebui să le vadă întâi într-o poză, într-o carte, să citească despre ele și după aia să meargă... deci nu au cărți, întâi și-ntâi!” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

INOVAȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

O strategie pentru îmbunătățirea bazei materiale o constituie atragerea de fonduri. Un exemplu în acest sens vine tot de la specializarea economică și constă în realizarea de firme de exercițiu, concurs la care profesorii, împreună cu elevii, au participat cu succes. Acest proiect s-a derulat cu sprijin financiar european, însă nu a fost scris de către profesori de la Colegiul Tehnic David Praporgescu, ci instituția a fost doar parteneră.

Deși fondurile europene sunt percepute ca fiind o bună soluție pentru îmbunătățirea condițiilor/dotărilor și pentru rezolvarea unor situații caracterizate prin resurse financiare limitate, în cadrul colegiului nu au fost scrise proiecte și nu au fost atrase astfel de fonduri. O remarcă ce a apărut în interviuri a fost aceea că lipsește inițiativa pentru scrierea de proiecte în vederea atragerii de finanțare.

Pentru modulul economic, cadrele didactice de la colegiu au participat la mai multe cursuri de specializare oferite de Academia de Studii Economice. Există un protocol de colaborare, încheiat între Colegiul Tehnic David Praporgescu și ASE, în baza căruia colegiul este anunțat periodic cu privire la cursurile organizate de ASE, în calitate de beneficiar al unor proiecte. Aceste cursuri sunt gratuite, unele dintre ele implicând chiar remunerarea cursanților.

COMPETENȚELE ELEVILOR

Rolul școlii gimnaziale în pregătirea elevilor este accentuat în discuțiile cu profesorii. Aceștia evidențiază faptul că, de multe ori, elevii termină gimnaziul fără a avea stocul așteptat de cunoștințe, lucru care devine vizibil în rezultatele acestora la examene ulterioare, cu precădere la Bacalaureat.

Competențele dobândite la specializarea Turism și alimentație publică par să fie cele mai apropiate de cerințele pieței muncii. Situația de la această specializare este prezentată ca exemplu pozitiv, una în care tinerii își pot găsi cu ușurință loc de muncă:

„De multe ori, din ce am văzut eu, vin agenți economici și caută forță de muncă. Direct în școală, da. Tot alimentație, tot alimentație. Și turism, și turism. De exemplu, la hotelieri. Și acolo am văzut că vine de la hotel și caută. Am fost cu ei la practică la restaurant, la hotel, și unii dintre elevi chiar au rămas acolo. Și asta chiar spun din proprie experiență ... n-am nicio treabă, da, deci sunt în continuare acolo.” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

Acest episod poate fi un indicator al adecvării competențelor transmise către elevi pe parcursul pregătirii formale la exigențele pieței muncii. Totuși, după cum rezultă din celelalte interacțiuni, acesta este mai degrabă un caz specific specializării Turism și alimentație publică. Poate fi concluzionat că adecvarea competențelor la cerințele pieței muncii, indicată de numărul absolvenților care intră pe piața muncii în domeniul studiat, variază în funcție de specializare. Aici, trebuie luat în considerare și un aspect care ține de dezvoltarea respectivului sector economic și, implicit, numărul de locuri de muncă disponibile, care, la rândul lor, duc la traiectorii diferite după absolvire în funcție de specializări.

În afara școlii, care transmite către elevi informații pertinente și adaptate la cerințele pieței muncii, familia a fost evidențiată ca actor relevant în procesul de formare a tinerilor. De la generalul celor 7 ani de-acasă, la particularul dat de fiecare zi de școală și de fiecare temă lipsită de supravegherea părinților, mediul familial este descris ca important. Indicarea familiei drept actor cheie în dezvoltarea copiilor/elevilor/tinerilor ancorează discuția în baze economice: analiza sistemului de educație este, astfel, în strânsă legătură cu situația economică a zonei și orice soluții propuse pentru îmbunătățirea sistemului trebuie să includă această componentă economică. Lipsa oportunităților economice din zonă duce la orientarea actorilor individuali și familiali către zone care să permită completarea stocurilor de capital sau, mai curând, care să permită traiul de la o zi la alta, de la o lună la alta. Acest ciclu al supraviețuirii a fost adesea o contextualizare a discursurilor despre elevi și părțile responsabile de pregătirea lor adecvată:

„Familia. Dacă familia își duce viața de zi cu zi de azi pe mâine, puțin îl mai interesează, când mama, tata muncesc în agricultură până nu mai pot, de dimineața până noaptea, când vine copilul acasă mai îl întreabă oare «Tu ai învățat ceva pentru astăzi? Tu știi ceva? Tu... ce-ați făcut la ora de, sau așa?» » Îi spune «lasă, dacă ai învățat, treaba ta, dacă nu, culcă-te și vedem mâine.» Și azi așa, mâine așa, s-a ales praful. Dacă ăla nu are pentru mâine siguranța zilei, nu-l mai interesează altceva, decât să pună pe masă, ce are masă și ce are mâine. Eu pe lângă școală, fac și agricultură, ca să pot să supraviețuiesc, pentru că salariul este de mizerie în învățământ (...) și trăiesc în mediul rural. Deci eu vin din mediul rural, și văd ce înseamnă, pe lângă mine. Eu tot sunt plecată de-acasă, sunt intrată în societate, văd ce-nseamnă să fii în societate, să îi spui copilului cum să învețe, să te ocupi de el, da am avut ce pune pe masă (...).” (cadru didactic, CTD, Turnu Măgurele)

Cu alte cuvinte, atât competențele transversale, cât și cele specifice fiecărei meserii în parte sunt în strânsă legătură cu ceea ce se întâmplă după finalizarea orelor petrecute la școală. Aici, problema sărăciei este adusă în discuție, ca un factor care îngreunează procesul de educație prin restabilirea obiectivelor existențiale, dinspre cele educaționale spre cele primare, ale supraviețuirii. De asemenea, este punctată diferența dintre cele 2 medii de rezidență, care se transformă în 2 lumi separate prin condițiile caracteristice și posibilitățile oferite. Punctual, o practică asociată cu activitatea economică de subzistență (aici, agricultura), este implicarea masivă a elevilor în muncile din gospodărie, după programul de școală.

RELAȚIA CU ANGAJATORII

Pentru fiecare dintre specializările prezente în oferta educațională a Colegiului Tehnic David Praporgescu, există variante de efectuare a stagiului de practică. Pentru profilul economic, elevii sunt implicați în realizarea de firme de exercițiu: pentru Turism și alimentație publică, există mai multe opțiuni (restaurante, hotelul TURRIS); pentru Protecția mediului, prima etapă constă în realizarea de măsurători în aer liber, după care elevii sunt duși la stația de epurare din localitate și la stația meteo

în vederea parcurgerii perioadei de practică. Acolo, elevii lucrează cu echipamentele unităților și își dezvoltă abilitățile practice necesare specializării pe care o urmează.

Dimensiunile mici pe care le au afacerile din localitate au consecințe în ceea ce privește relația dintre colegiu și agenți economici, și implicarea acestora în dotarea unităților școlare. Cei mai mari agenți economici din localitate, după spusele reprezentantei unui agent economic fără protocol de practică cu colegiul, activează în domeniul textilelor și beneficiază de capital străin – a fost menționată existența a 6-7 astfel de firme, deținute de italieni și ciprioți. În *Planul de dezvoltare al Municipiului Turnu Măgurele pentru perioada 2014-2020*², ramurile industriale menționate sunt industria chimică, industria echipamentelor electrice, industria textilă, morărit și panificație și construcții. Dintre acestea, cea mai dezvoltată este industria textilă, singura care este asociată cu existența investițiilor străine. Însă Colegiul nu mai oferă specializare în zona textilelor, fapt resimțit ca problematic de către acești agenți economici din domeniul industriei textile. Specializarea Textile și pielărie a fost cuprinsă în oferta educațională a unității de învățământ pe când aceasta organiza și școală de ucenici (școală profesională). După desființarea acestei forme de școlarizare, colegiul nu a păstrat specializarea pentru învățământul liceal pentru că implica obținerea acreditării de la ARACIP, iar elevii/potențialii elevi nu erau interesați de acest domeniu.

Ca și profesorii, agenții economici, atât cei care colaborează cu colegiul cât și cei care nu au încheiat protocoale de practică, evidențiază importanța activităților practice. Atât din discuțiile cu cei 2 agenți economici care primesc elevi în practică, din domeniile Mecanică și Turism și alimentație publică, cât și din cele cu agenții economici care nu colaborează cu unitățile de învățământ, din domeniile Textile și pielărie și Industrie alimentară (2 societăți), a reieșit această valorizare a abilităților practice ale elevilor/absolvenților și a calificării la locul de muncă.

„)La carmangerie, dacă ar fi să angajați pe cineva, ar fi mai importante cunoștințele specifice, sau chestii mai generale, dorința de a învăța, lucrul în echipă sau, eu știu, ce se aplică la...

Nu, să-l învăț eu meserie, că ce-nvață ei acuma, nu învață nimic bun. Sincer ți-o spun! Păi am văzut și la televizor, că văd că vor să meargă pe tradiționale, păi să ne cheme pe noi, p-ăștia bătrânii, să-i învățăm p-ăștia tinerii (...)” (agent economic, Turnu Măgurele)

Adesea, accentuarea importanței abilităților practice se dezvoltă, în discursul agenților economici, în complementaritate cu remarci despre cum sistemul de educație dinainte de 1989 era mai bun, comparativ cu actualul. Mai mult, acest sistem pare să fie unul care pregătește tineri fără dorință de muncă și fără cunoștințe temeinice, practice și teoretice deopotrivă. Deși în rândul agenților economici fără acord de colaborare cu colegiul există dorința de a se implica în pregătirea practică a elevilor, iar agenții economici care primesc elevi în practică discută despre cât de importantă este aceasta pentru pregătirea elevilor și integrarea lor ulterioară pe piața muncii, agenții economici nu au cunoștințe concrete despre sistemul de învățământ, prevederile acestora sau încadrări/delimitări legale ale relației dintre ei și unitatea de învățământ. Astfel, zona legală, cea educațională și cea profesională/economică par a nu fi tangențiale, iar în locul intersecției acestora rămâne doar intenția de implicare a agenților economici sau nostalgia acestora și invocarea trecutului în care învățământul profesional funcționa mai bine.

„De exemplu acuma, dacă eu iau pe cineva să-l învăț, ce-am auzit și ce mi-a zis contabilă, «Tu ai grijă dacă iei pe cineva, că dacă te prinde e 100 de milioane amenda». Deci eu n-am...

Î: Adică fără forme legale, sau...

---

² http://www.municipiulturnumagurele.ro/include/plan_dezvoltare.pdf

L-am chemat aici, trebuie să-l angajez, să-i fac carte de muncă. Păi de ce să stau eu să fac hârtii și să fac aia? Fac o hârtie: 3 luni de zile în probă.

Î: Și nu se poate așa?

Nu se mai poate. Nu se mai poate. Sau care vrea să învețe meserie.” (agent economic, Turnu Măgurele)

Dincolo de existența acestui tip de discurs, centrat pe rolul important al activităților practice în pregătirea corespunzătoare a elevilor, angajatorii cu protocol de practică nu sunt selectați, ci mai degrabă aceștia acceptă propunerea școlii de a primi elevi în practică. Stagiile de practică desfășurate direct la agenții economici sunt rodul unui proces care, în lipsa unor facilități oferite de stat, implică de cele mai multe ori activarea rețelelor sociale personale ale cadrelor didactice:

„Sunt reticenți, deci sunt mai mult pe prietenii, mai mult de rușine, decât pe cunoștințe putem să facem aceste protocoale și să ne primească. Dar așa, dacă te duci la un necunoscut, nici nu vrea să audă. Așa, mai de rușine, mai de intervenție, te primesc să faci practică. Dar... pentru că el nu are nicio facilitate, deci nicio...” (cadru didactic CTDP, Turnu Măgurele)

Acești parteneri economici ai colegiului nu contribuie la dotarea școlii pentru că nu își permit financiar acest lucru, având dimensiuni reduse. Singura formă de implicare a agenților economici constă în sponsorizarea unor evenimente, cum ar fi Balul Bobocilor. De asemenea, având în vedere dimensiunile reduse ale acestora, nu există, din partea agenților economici, o persoană cu rolul de a supraveghea activitatea practică a elevilor. Mai degrabă, aceștia din urmă sunt inserați în activitățile zilnice în funcție de preferințe și de cerințele situaționale ce apar în activitatea economică, sub supravegherea profesorului responsabil de practică, cel care are și sarcina de a evalua activitățile practice desfășurate de elevi.

„Problema este că agenții economici sunt destul de micuți, și acolo nu există o persoană care să se ocupe fix de pregătirea practică a elevului, și asta revine tot în grija profesorului. Nu poți să intri nici prea mult în... să-i deranjezi prea tare, pentru că deja dacă te duci cu 15 elevi sau cu 20 sufoci agentul economic și deja îl încurci...” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

În afara rezultatelor parteneriatelor cu agenți economici din localitate, cantina școlii este un alt loc unde se desfășoară practica pentru specializarea Turism și alimentație publică. Situația de la această specializare, unde elevii au mai multe oportunități în ceea ce privește practica, a fost adesea invocată pentru a ilustra cazurile de succes, sau măcar cele în care lucrurile se petrec aproape de cum ar trebui, și unde toți elevii desfășoară stagii de practică la agenți economici, stagii în cadrul cărora sunt direct implicați în activitatea economică și își exersează abilitățile ori dobândesc unele noi. La polul opus, specializarea la care practica este percepută/redată ca fiind deficitară este Protecția mediului. Aceste diferențe sunt asociate și cu oportunitățile de angajare ulterioare absolvirii, dar și cu gradul de nedumerire al elevilor cu privire la ceea ce învață, după cum a reieșit în cadrul discuției de grup cu elevi.

INCLUZIUNEA ABSOLVENȚILOR PE PIAȚA MUNCII

Monitorizarea inserției absolvenților pe piața muncii este o sarcină care revine fiecărui diriginte în parte, care ține legătura cu elevii care au terminat, de la generație la generație. Contactul neîntrerupt este păstrat pentru perioade de 4-5 ani, după care relațiile se pierd treptat, din pricina relocărilor cauzate de diverse evenimente, cum ar fi găsirea unui loc de muncă sau căsătoria. Aceste date, culese de către diriginți, sunt centralizate de către Comisia pentru Evaluarea și Asigurarea Calității

(CEAC). Cazurile în care elevii își găsesc un loc de muncă pe specializarea studiată în liceu nu constituie regula, ci mai degrabă situații fericite. Cele mai multe șanse, din acest punct de vedere, le au cei de la Turism și alimentație publică prin natura specializării, și cei de la profilul economic, mai ales având în vedere beneficiile aduse de firmele de exercițiu:

„Șanse măricele au cei de la alimentație publică, pentru că ei, unii au plecat pe litoral, și lucrează în sezon pe litoral și sunt chiar căutați, chiar și aici, în zona noastră, dar numai că agenții economici îi preferă nu cu contract de muncă, ci atunci când au nevoie, când au evenimente. De exemplu, și de la 16 ani, deci sunt unii care lucrează, dar nu zi de zi. (...) Șanse au avut și cei de la economic, au reușit să se angajeze vânzători, ba unii au reușit să-și deschidă propria afacere. Deci au exersat pe firma de exercițiu și au avut curajul să-și deschidă propria afacere.” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

În anul școlar anterior (2014-2015), din 112 absolvenți de liceu, 42 au susținut examenul de Bacalaureat și dintre aceștia, 22 au promovat, obținând medii peste 6. Din ce în ce mai puțini elevi se înscriu la examenul de Bacalaureat, anul acesta aproximativ 20 din 70 de absolvenți/promovați (conform estimărilor cadrelor didactice intervievate). După cum menționam anterior, creșterea cererii pentru învățământul seral poate denota o necesitate percepută pentru diplome care să ateste un nivel minim de pregătire, necesar la locul de muncă. Aceste două tendințe care merg în direcții opuse indică o cantonare în strictul necesar, o orientare către nivelul minim care permite inserția sau rămânerea pe piața muncii. În plus, numărul scăzut al celor care optează pentru susținerea examenului de Bacalaureat trebuie interpretat pe fondul distincției, apărute manifest sau latent în interviuri, între elevii de la profilul tehnologic din localitate și cei de la liceele teoretice:

„Sunt elevi foarte buni în oraș, dar sunt la mate-fizică, informatică, tehnologice care... deci nu rămân aici în oraș. Iar cu cei care sunt repartizați, e mai greu...” (agent economic, Turnu Măgurele)

În afara Bacalaureatului, care este mai degrabă o alegere a celor care vor să urmeze cursuri universitare și care, din spusele profesorilor, nu sunt cazuri comune, elevii au posibilitatea de a obține o certificare a competențelor obținute.

„Dacă au situația încheiată au dreptul să-și dea fiecare proba de competențe și să-și ia diploma de 12 clase. Ar fi o soluție bună pentru ei dacă ar găsi un loc de muncă. Nu știu ce le cere chiar așa angajatorul, în ultima perioadă de timp am tot înțeles că le trebuie examenul de Bacalaureat, li-l cere la locul de muncă. Adică, cel puțin ar fi văzuți mai bine sau plătiți mai bine. Dar măcar asta, tot e ceva pentru ei. Unii merg în alte părți, da unii rămân aici. Sau unii se întorc de unde au plecat, în mediul rural. Renunță la tot...” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

Concomitent cu perceperea zonei, județului și municipiului ca fiind lipsite de oportunități, rămânerea în Turnu Măgurele este de multe ori percepută de către tineri ca un eșec, fiind, totuși, preferabilă întoarcerii în mediul rural. Însă nu toți absolvenții reușesc să se integreze cu succes pe piața muncii din urban, din cauza unor motive care cuprind inclusiv lipsa de motivație, lipsa locurilor de muncă, așteptări disproporționate legate de viața de muncă. Locurile de muncă pe plan local sunt de regulă plătite la nivelul salariului minim pe economie și nu sunt foarte atractive pentru tinerii absolvenți. Practic, există patru variante de traiectorie de viață după absolvirea liceului, din punct de vedere al locației: întoarcerea în mediul rural, rămânerea în Turnu Măgurele, migrația internă, respectiv relocarea temporară în străinătate. Aceste traiectorii sunt ierarhizate valoric, însă această hartă a

opțiunilor nu este lipsită de dileme și elemente contradictorii, generate de potențialele diferențe între așteptările tinerilor și concretizările ulterioare.

PERSPECTIVE ASUPRA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Profesorii au invocat adesea imaginea străinătății primitoare ca un element prezent în viața elevilor. Plecarea în străinătate este prezentată ca o alternativă la angajamentul față de muncă, fiind bazat pe ideea că, în străinătate, se câștigă bine. Însă a fost punctată absența eticii muncii, lipsa motivației și tentația de a trata lucrurile cu superficialitate.

Cu privire la actorii responsabili pentru pregătirea elevilor, totul pare să fie influențat de atitudinea, sistemul de valori și comportamentul elevilor:

„Păi, în mare măsură școala trebuie să facă lucru ăsta, și un pic de voință din partea lor. Și voință...”

Î: Din partea elevilor?

Din partea elevilor. Nu știu de ce nu mai există motivație. Deci, ei vin, deci din start vin că așa trebuie, să facă liceul. E la modă să faci liceul, trebuie să vină să facă liceul, să parcurgă această etapă. Dar nu neapărat că Vai, eu trebuie să devin economist, eu trebuie să devin ospătar, sau eu trebuie să devin mecanic. Nu! Ei visează să obțină bani repede, și muncă, muncă... muncă zero. Deci nu există această educație pentru muncă, sau să fie pus acasă să facă ceva.” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

A urma cursurile unui colegiu este o necesitate, și nu necesită interes pentru o specializare anume sau aplecare pentru o anumită profesie. Acest aspect rutinier și de la sine înțeles asociat cu sistemul de educație contribuie la scăderea calității actului didactic și la traseul adesea sinuos al elevilor după absolvire.

Finanțarea per elev a fost definită ca o caracteristică și, în același timp, o problemă a sistemului de educație, prezentată ca un impediment, un fapt ce are ca efect evaluarea viciată a competențelor. Această reglementare limitează posibilitățile profesorilor de a păstra o ierarhie justă a elevilor, prin aceea că elevi care nu ar trebui să promoveze sunt tratați indulgent pentru a nu pierde resurse financiare și a nu se ajunge, în final, la desființarea instituției de învățământ:

„Noi, la liceu, tragem și noi de el, că trebuie să-l avem la număr pentru finanțarea per elev. Și atunci, el știe că, și dacă nu m-am dus săptămâna asta sau luna asta la școală, că nu a fost nici X, și are posibilitatea să treacă în toamnă, că așa este legea. Deci, n-ai venit tot anul, îți dai niște diferențe toamna și ai promovat anul școlar. Că învățământul e obligatoriu până la 10 clase. Deci iarăși e... dar dacă, am dat câteva exemple, și, băi, nu treci de clasa a IX-a pentru că n-ai obținut competențele necesare, dar te autodesființezi tu, că nu mai primești finanțare pe el pentru la anul.” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

Mai mult, faptul că elevii sunt promovați fără a avea cunoștințele minime necesare afectează motivația celorlalți de a se pregăti și de a face investiții temporale în propria educație:

„Pe mine asta mă deranjează, că trebuie să ținem după noi acei elevi care nu au dobândit competențe pentru a urma ciclul superior. Deci, suntem încorsetați să ținem de ei, da? Iar ei, văzând slăbiciunea noastră, practic, că Hai, lasă, că mă trece și-așa, deja nu se mai implică și zic Da eu n-oi fi mai fraier să fac mai mult decât altul? Dacă X vine la sfârșitul anului și trece, eu de ce să fac mai mult?” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

Există elevi care nu știu să scrie și să citească. Aceștia nu pot fi ajutați să recupereze decalajul, din cauza faptului că se află mult sub medie, iar profesorii sunt nevoiți să respecte programa și să se preocupe mai degrabă de nevoile majorității. Dacă dotările colegiului sunt apreciate ca fiind satisfăcătoare, permițând desfășurarea activității didactice pentru fiecare specializare și contribuind la oferirea de calificări conforme normelor, nivelul de pregătire al elevilor este descris ca o problemă, însă una inerentă organizării actuale a învățământului profesional și tehnic:

„În ce privește dotarea, cred că suntem... n-om fi chiar conform legislației, dar aproape. Calificarea este tot conform legislației, deci nu sunt... Elevii sunt slab pregătiți, dar tot conform legii funcționează și ei” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

În opinia tuturor actorilor intervievați, ar trebui să existe mai multe ore de practică, pentru a completa teoria. Profesorii și angajatorii deopotrivă aduc în discuție faptul că este important să știi să faci, să ai exercițiu real, dincolo de orizonturile teoretice. Totuși, singurul beneficiu al agenților economici care încheie protocol de colaborare cu colegiul este acela că, la nevoie, își pot găsi angajați pregătiți în rândul elevilor pe care i-au primit pentru desfășurarea stagiului de practică.

O idee care este relevantă în pregătirea practică a elevilor este referitoare la învățarea empirică, prin încercări repetate până la atingerea la rezultatul dorit. În acest context, unul dintre agenții economici care colaborează cu colegiul în vederea derulării stagiului de practică semnalează neajunsuri în ceea ce privește abilitățile specifice ale profesorului care vine cu elevii în practică, și capacitatea acestuia de a face din stagiul de practică o experiență cu însemnătate în dezvoltarea elevilor. Aceste neconcordanțe percepute, între teorie și practică, între activitatea în colegiu și activitatea în zona economică, indică inclusiv ruptura între mediul de afaceri de pe plan local și unitățile de învățământ.

„V-am mai zis, profesorul ăla care vine cu ei în practică nu e în domeniu, n-are ce să-i învețe. Ori eu nu pot să stau numai lângă el. Dacă i-am arătat: «Mă, ia fii atent aici! Tu trebuie să faci astăzi aripa asta, s-o reconstruiești, da? Ca să o reconstruiești, îți spun eu ce trebuie să faci. Faci asta, asta și asta. Treci la utilajul ăsta, în prezența profesorului tău», să nu faci vreo prostie cumva, să nu se accidenteze, și «încearcă, că n-o să-ți iasă din prima, n-ai cum, azi o strâmbi, mâine o îndrepti, poate iese ceva. Dar dacă stai să te uiți, să vezi numai cum fac eu, niciodată n-o să înveți». Eu îi arăt, dar dacă nu pune el mâna, nu face...” (agent economic, Turnu Măgurele)

Firmele de exercițiu, după cum semnalează profesoara de discipline economice, au contribuit la dezvoltarea elevilor în acest sens, prin aceea că au oferit elevilor implicați ocazia de a aplica și exersa cunoștințele teoretice și de a găsi soluții pentru probleme care pot apărea în viața de zi cu zi în activitatea unei firme.

Includerea unei probe practice la finalul ciclului de studii, care să completeze sau să înlocuiască actuala formă de examinare - susținerea proiectului, a fost indicată în mai multe rânduri (interviu cu un agent economic ce are protocol de colaborare cu colegiul, cadru didactic) ca o bună alternativă:

„Ei susțin un proiect, în asta constă. Fără probă scrisă. Eu cred că ar fi trebuit să aibă, practic, o probă practică când se certifică. Nu neapărat acel proiect. L-a făcut, teoretic, frumos, poate i-l face și altcineva, îl prezintă... mi se pare destul de lejer, și nu e definitiv, toți îl obțin. Deci, bine ar fi fost efectiv să-l supui să-ți faci practic ceva, să ai o probă practică.” (cadru didactic, CTDP, Turnu Măgurele)

Prin această probă, s-ar recunoaște importanța abilităților reale deținute de elevi și s-ar evita acordarea de diplome care au exclusiv o valoare formală, și *nu atestă cu adevărat ceea ce știu să facă elevii.*

CONCLUZII

PUNCTE TARI

Dintre punctele tari ale modului de funcționare a CTDP Turnu Măgurele se remarcă:

- Relația stabilită cu Academia de Studii Economice, prin care profesorii Colegiului au acces la informații despre cursurile care sunt organizate la ASE, și pot participa la acestea;
- Bunul mers al constituirii de firme de exercițiu – acest tip de practică, desfășurată cu precădere de elevii de la profilul economic, aduce atât câștiguri educaționale, cât și financiare participanților, în ultimii ani elevii de la CTDP având rezultate notabile (premiile obținute la nivel național).

PUNCTE SLABE

Printre punctele slabe ale desfășurării învățământului profesional și tehnic în cadrul colegiului se numără:

- Capacitatea redusă de a atrage finanțări: nu au fost accesate fonduri europene, colegiul fiind doar partener în câteva proiecte implementate de alte instituții de învățământ;
- Aspectele problematice ale desfășurării stagiilor de practică la agenții economici. Dimensiunile reduse ale celor din urmă, situarea într-o zonă săracă sunt factori ce contribuie la relațiile dintre colegiu și agenți economici locali, stabilite mai ales prin valorificarea capitalului social al profesorilor.
- Lipsa manualelor pentru disciplinele de specializare: aceasta este parțial suplinită prin material auxiliar, fie elaborate de profesorii care predau materiile respective în colegiu, fie găsite pe internet.
- Dotările din laboratoare, apreciate de profesori ca asigurând strictul necesar procesului educațional.
- Discrepanța între realitatea agenților economici și realitatea sistemului de educație: recunoașterea universală a importanței practicii, dar implicarea limitată a actorilor externi în procesul de educație.

ELEMENTE DE SUCCES

În municipiul Turnu Măgurele, Colegiul pare a ocupa o poziție intermediară în ierarhia informală a instituțiilor de învățământ post-gimnazial, după cele două colegii teoretice, dar înaintea Liceului Tehnologic *Sfântul Haralambie*. Dintre elevii colegiului, o bună parte provin din mediul rural, atât din județul Teleorman, cât și din județul Olt. Un aspect care poate contribui la diferențierea colegiului de celelalte instituții similare din localitate este faptul că oferta educațională a acestuia se bazează pe dezvoltarea abilităților practice ale elevilor și pe oferirea de documente care atestă calificarea, ce pot fi utilizate pe piața muncii imediat după absolvire.

Un alt aspect care contribuie la menținerea Colegiului în rândul opțiunilor elevilor, este faptul că absolvirea nu este asociată în mod necesar cu promovarea examenului de Bacalaureat, acesta din urmă având un caracter facultativ.

ELEMENTE TRANSFERABILE

Dat fiind specificul zonei, delimitarea elementelor întâlnite la Colegiu și care pot fi transferate către alte zone/alte licee este dificilă. Mai curând, modul în care se desfășoară activitatea în cadrul CTDP este guvernat de suplinirea neajunsurilor și menținerea pe linia de plutire a întregului sistem, în arii ca: specializările/dublele specializări ale profesorilor, care uneori rămân doar strategii individuale de menținere a locului de muncă; problema stagiilor de practică la agenți economici; elevii slab pregătiți și, conform aprecierilor profesorilor, lipsiți de interes și de etica muncii.